

Вишня — вічна наречена

Олесь Бердник

Над річкою Бугом у вбогій хатині жила колись стара-престара бабуса. Лікувала вона людей травами, замовляннями, добрим оком, лагідним словом. Була в неї онука — весела, жартівлива дівчинка. Дружила вона з хлопчиком сусідським — сином пастуха. Діти гуляли в лісі, бавилися на квітучих галявинах, шукали, завмираючи від страху, заповітний жар-цвіт у ніч на Купала. Нерозлучними були хлопчик та дівчинка, і дуже любили одне одного.

Та минали роки. Дійшли вони літ. Стала дівчинка вродливою дівчиною. Їхали до неї женихи з близьких і далеких країв просити її руки. Та дівчина була невблаганна. Вона частенько усамітнювалася в лісі, на луках, над рікою, проганяючи від себе навіть колишнього товариша — пастуха. А він не знав, де себе подіти, блукаючи в хащах лісових, ночами складав на честь коханої сумні пісні.

Пішла чутка межи людьми, що стара знахарка передала онуці хист до чаклунства. Відтоді сільські парубки вже не засилали до неї сватів, проте вельможні пани з чужизни ще більше почали оббивати бабусині пороги.

Та ось померла знахарка. Поховала її онука, поплакала над могилкою. Тут, на цвинтарі, зустріла вона давнього товариша — пастуха. Він несміливо глянув у її засмучені очі, прошепотів:

— Тепер ти самотня. Хто ж буде любити тебе? Ходімо до мене, згадай нашу любов...

— Чи зможеш ти вмістити всю мою любов! — загадково запитала дівчина.

— Зможу! — не вагаючись, вигукнув юнак. — Птахом станеш — я повітрям буду, щоб підтримати тебе у польоті. На рибу обернешся — прозорою річкою стану, аби тобі було в моїй глибині, на ніч перетворишся — я зорями в небі засяю, щоб люди милувалися твоїм таємничим обличчям...

— Побачимо, — тривожно відповіла дівчина. — Багато обіцяєш, тож не забудь, коли час настане...

Незабаром прибув до дівчини поважний жених — воєвода з далекого царства. Запропонував їй руку й багатство своє. Спогорда дивилася на нього дівчина, потім відкрила віконце, показавши на сад, на ліси вдалині, на луки та блакитну течію ріки.

— Глянь на моє багатство — воно нетлінне й незнищене. Що мені твоє золото, палаци, слуги та розкішні бенкети? То все — жалюгідне марево. Скажи ліпше, чи зможеш любити так, як умію любити я? Якщо стану птахом — чи станеш небом? Якщо обернуся на рибу — чи будеш рікою? Щоб усюди, де буду я, ти наздогнав мене коханням своїм?!

— Глумишся? — скипів воєвода.

— Ні, не сміюся, — відповіла дівчина. І зненацька перетворившись в голубку, вилетіла у вікно та й сіла на гілці старого дуба. Здивувався воєвода, розгублено дивлячись на сизого птаха, та ще дужче закипіла в ньому кров. І поклав він таки

добитися свого.

Два роки вивчав чаклунську премудрість у далекій країні. А повернувшись до дівчини, пихато сказав:

— Тепер зможу любити тебе. Не палацями, не майном нині спокушаю серце твоє, а чарівницьким умінням бути там, де будеш ти...

Засміялася дівчина та й перекинулася на горличку. Воевода вмить став шулікою хижим. Вона злякано скрикнула, метнулася до річки, поринула у хвилю прозору, перетворившись на білу рибку. Воевода кинувся до неї в подобі зубатої щуки. Вона вискочила з води кізкою дикою, нажахана, помчала додому, а він — за нею вовком страшним, неситим. Нарешті обернулася вона знову на дівчину, стала біля вікна. Набравши природного вигляду, воевода покірно схилився їй до ніг.

— Бачиш — тепер я невідступно буду з тобою! Будь моєю...— Волею чи неволею — мусила згодитися дівчина. Кілька днів готувалося весілля. В біле-пребіле весільне вбрання нарядили її слуги воєводині, а потому повезли до церкви вінчатися. Недалеко від храму побачила дівчина пастуха. Він благально й сумно дивився на неї. І раптом закричала вона своєму колишньому товаришеві:

— Чи зможеш вічно кохати мене, юначе?

— Зможу! — стрепенувся хлопець.

— Тож люби мене, якщо зможеш! — вигукнула вона, стрибаючи з весільної колісниці. Воевода кинувся за нею, та було вже запізно.

Вражені люди бачили, як розстануло весільне вбрання молодої і як попливло білими пелюстками понад землею. І ось від краю до краю, скільки око сягало, спалахнули сади небаченим цвітом.

Заревів воевода-чаклун, звився чорним вихором у небо, накинувся на один сад, на другий, третій, силкуючись зірвати білі пелюстки, щоб забрати їх собі, щоб знову повернути втрачену наречену. Та все марно! Обійняла дівчина ніжним квітом усю рідну землю, подарувала себе всім добрим людям.

І ще бачили весільні гості предивне диво: не стало пастуха, а натомість з'явився бджолиний рій. Та золотава хмаринка ніжно пойняла вишневі сади, збираючи з них запашний мед. Так воно триває й досі: вишня — вічна наречена — щороку зодягає пребілий серпанок весільного вбрання, а бджоли — посланці пастуха — цілують її, приймаючи дарунок невмирущого кохання.